

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžf/104/2014
Identifikačné číslo spisu:	5013200196
Dátum vydania rozhodnutia:	07.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5013200196.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: MUDr. X.D., O., prechodne bytom: X., proti žalovanému: Mesto Žilina, Námestie obetí komunizmu 1, Žilina, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 627/2013 zo dňa 09. januára 2013, konajúc o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/34/2013-32 zo dňa 30. júla 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/34/2013-32 zo dňa 30. júla 2014 p o t v r d z u j e.

Žalobkyni právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením zastavil konanie vedené na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 21S/34/2013 podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) z dôvodu, že žalobkyňa napriek viacnásobnému poučeniu nepreukázala zvolenie advokáta a ani iným spôsobom nepreukázala splnenie podmienky konania podľa § 250a O.s.p.

Uznesenie krajského súdu napadla žalobkyňa odvolaním, v ktorom uviedla, že závery súdu prvého stupňa podľa jej názoru nie sú správne a s poukazom na všeobecné ustanovenia o splnomocňovaní v súdnom konaní, osobitne s poukazom na § 27 ods. 3 O.s.p., v zmysle ktorého pod pojmom „člen“ možno chápať aj blízkeho rodinného príslušníka a s poukazom na tvrdenie uvedené v Ústave Slovenskej republiky, podľa ktorého je Slovenská republika demokratický a právny štát v ktorom je demokratický poriadok základných ľudských práv. Žalobkyňa považuje odvolaním napadnuté uznesenie ako snahu súdu uprieť účastníkovi konania právo na spravodlivý súdny proces a právo konať pred súdom. Podľa žalobkyne osoba Ing. Q.D. spĺňa všetky požiadavky vyžadované zákonom k tomu, aby mohla zastupovať v súdnom konaní účastníka konania. Je blízkou osobou žalobkyne - teda je člen a okrem iného vzdelania má aj vysokoškolské právnické vzdelanie, čo je zrejmé z podania účastníka konania zo dňa 27.06.2014, ktoré obsahuje aj kópiu vysokoškolského diplomu. Žalobkyňa z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie

konanie.

Odvolanie žalobkyne bolo dňa 24.09.2014 doručené žalovanému na vedomie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobkyne (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdí.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 250a O.s.p. žalobca musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho na súde koná; to neplatí vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu, alebo ak ide o preskúmanie rozhodnutia a postupu vo veciach zdravotného poistenia, sociálneho zabezpečenia vrátane nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci a poistenia v nezamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce a garančného fondu, poskytovania zdravotnej starostlivosti, vo veciach priestupkov a vo veciach azylu a doplnkovej ochrany.

Podľa § 27 ods. 3 O.s.p. vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou, v sporoch o ochranu hospodárskej súťaže, v sporoch z porušenia alebo ohrozenia práva na obchodné tajomstvo, v sporoch z právnych vzťahov týkajúcich sa zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov, v sporoch súvisiacich s ochranou práva duševného vlastníctva, v konaní s cudzím prvkom, v konaní podľa piatej časti tretej hlavy tohto zákona, vo veciach podľa § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka a v konaní podľa Exekučného poriadku sa zastúpenie podľa odseku 1 nepripúšťa. To neplatí, ak zástupca účastníka konania podľa odseku 1 má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v odbore právo a účastník konania je jeho blízkou osobou.

Žalobkyňa bola vo výzve súdu prvého stupňa č. k. 21S/34/2013-12 zo dňa 12.06.2013 zrozumiteľne poučená, že v správnom súdnictve, teda v prípadoch preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov je v zmysle § 250a O.s.p. nevyhnutné, aby bol žalobca zastúpený advokátom. Uvedená výzva bola žalobkyni doručená formou tzv. náhradného doručenia, keďže si žalobkyňa predmetnú výzvu nevyzdvihla. Predmetná výzva jej bola doručovaná na adresu, ktorú uviedla v žalobe, doručenej Krajskému súdu v Žiline dňa 27.02.2013. Keďže žalobkyňa nedoložila súdu plnú moc pre zastupovanie advokátom, súd prvého stupňa konanie zastavil. V uznesení Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/34/2013-16 zo dňa 07.08.2013, ktorým bolo konanie zastavené, bolo uvedené, že v správnom súdnictve musí byť žalobca zastúpený advokátom. Predmetné uznesenie prevzala žalobkyňa dňa 16.09.2013 prostredníctvom splnomocnenca. Žalobkyňa podala voči uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/34/2013-16 zo dňa 07.08.2013 odvolanie, ktorému Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vyhovel - uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Sžf/114/2013 zo dňa 01.04.2014. Najvyšší súd zrušil predmetné uznesenie z dôvodu potreby prešetrovania zdržiavania sa v mieste doručenia. Uznesenie najvyššieho súdu bolo žalobkyni doručené dňa 19.05.2014 prostredníctvom splnomocnenca. Dňa 16.06.2014 bolo žalobkyni doručené uznesenie, ktorým bola opätovne vyzvaná na predloženie plnej moci pre advokáta. Dňa 01.07.2014 doručila žalobkyňa Krajskému súdu v Žiline podanie - Reakcia na Vaše uznesenie z 12.06.2013, v ktorom uviedla: „Dňa 16.6.2014 som sa dozvedela o Vašom uznesení, ktorým mi ukladáte, aby som Vám v lehote 15 dní predložila plnú moc pre advokáta, ktorý ma bude v konaní zastupovať. K tejto požiadavke musím uviesť, že pokiaľ je SR naozaj právny štát, tak žiadnou inou právnou normou, než je ústava, nemôže byť obmedzované moje právo konať pred súdom zakotvené v čl. 48 ústavy. Je mi však jasné, že sme na Slovensku. V meste Žilina však nežijem už celé roky a je pre mňa obtiažne sa dostavovať na pojednávania do tohto mesta. Preto Vám oznamujem, že moju osobu v tomto konaní bude zastupovať moja matka Ing. Q.D., bytom O. na čo ju týmto splnomocňujem, ako osobu disponujúcu právnickým vzdelaním podľa nasledujúceho diplomu.“ K

podaniu priložila naskenovaný diplom Ing. Q.D. z Bankovního institutu Vysoká škola Praha, ktorý získala štúdiom v bakalárskom študijnom programe Bankovníctví, kód B6215 v odbore Právna administratíva v podnikateľskej sfére. Následne na to, Krajský súd v Žiline konanie zastavil z dôvodu, že nepreukázala zvolenia advokáta na zastupovanie v tomto konaní a ani iným spôsobom nepreukázala splnenie podmienky konania podľa § 250a O.s.p.

Dôvodom pre zastavenie konania bola skutočnosť, že žalobkyni bola doručená výzva č. k. 21S/34/2013-12 zo dňa 12.06.2013 v súlade s § 250a O.s.p. na predloženie splnomocnenia pre advokáta na zastupovanie žalobcu v tomto konaní, s poučením o možnosti zastavenia konania v prípade nepredloženia plnomocnenstva pre advokáta. Výzvu žalobkyňa prevzala dňa 16.06.2014, avšak plnomocnenstvo pre advokáta nepredložila. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., ktorý odkazuje na použité prvej, tretej a štvrtej časti O.s.p., ak nie je v piatej časti ustanovené inak. V správnom súdnictve (piata časť O.s.p.) je v ustanovení § 250a O.s.p. vyjadrená zásada, podľa ktorej musí byť žalobca v konaní zastúpený advokátom, ak sám nemá právnické vzdelanie, alebo právnické vzdelanie nemá jeho zamestnanec. V prejednávanom prípade je zastúpenie advokátom je povinné. Uvedené ustanovenie § 250a O.s.p. nemá za cieľ skomplikovať prístup k súdom, ale poskytnúť účastníkom kvalifikovanú právnu pomoc, keďže v rámci správneho súdnictva sa posudzuje zákonnosť rozhodnutí, teda sú riešené len právne otázky. Nedoloženie splnomocnenia pre advokáta je dôvodom na zastavenie konania. povinnosť právneho zastúpenia advokátom nemožno považovať za ukrátenie na právach, pretože v prípade úspechu majú účastníci konania právo na náhradu trov konania.

Zákonodarca v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku označenej ako Správne súdnictvo ustanovuje zákonné podmienky, na základe ktorých súdy v správnom súdnictve preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov, pričom postupujú na základe historického vývoja podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, avšak tak, že v konaní postupujú podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorá je špeciálnou právnou úpravou voči ostatným jeho častiam.

Žalobkyňa sa odvoláva na Ústavu Slovenskej republiky, že žiadnou inou formou než je ústava nemôže byť obmedzované jej právo konať pred súdom. V tejto súvislosti však najvyšší súd poukazuje na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Ústava, ako základný zákon štátu nemôže upravovať všetky spoločenské vzťahy, na to slúžia zákony. Tak je tomu aj v tomto prípade, keď zákon ustanovil, že v správnom súdnictve je v určitých konaniach povinné zastúpenie advokátom, ktorý je zákonom garantovaná osoba, ktorá pomáha uplatňovať ústavné právo fyzických osôb na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy fyzických a právnických osôb v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 1 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov). Žalobkyňa poukazovala aj na ustanovenie § 27 ods. 3 O.s.p., avšak najvyšší súd dáva žalobkyni do pozornosti, že uvedené ustanovenie sa týka iba konaní tam konkrétne vymenovaných a návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 625/2013 zo dňa 09.01.2013 nespadá ani do jedného z nich.

Rozhodnutie Mesta Žilina č. 625/2013 zo dňa 09.01.2013, ktoré žalobkyňa napadla na súde je možné preskúmať len podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. v rámci správneho súdnictva, kde sa vyžaduje povinné zastúpenie advokátom. Z uvedeného vyplýva, že v danej veci je možné ďalej postupovať len dvoma spôsobmi - buď žalobkyňa bude zastúpená advokátom, či už prostredníctvom Centra právnej pomoci alebo udelí splnomocnenie inému advokátovi, avšak ak žalobkyňa neudelí plnomocnenstvo žiadnemu advokátovi, súd nemá inú možnosť ako konanie o preskúmanie predmetného administratívneho rozhodnutia zastaviť.

V zmysle Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Avšak žiadny právny predpis nedáva súdu oprávnenie, aby v konaní podľa druhej hlavy piatej časti

O.s.p. (sem patrí aj preskúmanie rozhodnutia Mesta Žilina č. 625/2013 zo dňa 09.01.2013) vyhovel návrhu žalobkyne o tom, že vo veci ju bude zastupovať jej matka Ing. Q.D.. Zákon neustanovuje žiadnu výnimku v danej veci, a to ani v prípade ak by s konaním bez prítomnosti advokáta požiadal sám žalobca.

Súd prvého stupňa správne uviedol, že splnomocniť osobu s právnickým vzdelaním možno len zamestnanca alebo člena žalobcu, pričom žalobkyňa nepochybne nie je organizáciou, ktorá by mala zamestnancov alebo členov a splnomocnená osoba navyše nemá ani právnické vzdelanie. Žalobkyňa namietala, že Ing. Q.D. je jej matka, a teda je jej člen. Najvyšší súd zdôrazňuje, že jednotlivé ustanovenia zákonov nemožno vykladať izolovane a bez kontextu, ako to urobila žalobkyňa, čo zdôrazňuje potrebu kvalifikovaného právneho zastúpenia v tomto súdnom konaní. Senát najvyššieho súdu dáva žalobkyni do pozornosti znenie ustanovenia § 250a „jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho na súde koná“. V prípade fyzickej osoby musí mať žalobca sám právnické vzdelanie a ak ide o právnickú osobu môže mať právnické vzdelanie buď jeho zamestnanec alebo člen. Žiadnym výkladom nie je možné vzťahovať pojmy „zamestnanec, člen“ na fyzickú osobu, ktorá nepodniká a zamieňať pojmy blízka osoba účastníka a člen rodiny. Pojem „člen“ rodiny nemožno vzťahovať na povinnosť právneho zastúpenia v zmysle § 250a O.s.p.

Taktiež čo sa týka vzdelania Ing. Q.D. súd prvého stupňa správne uviedol, že nie je právnické. Z diplomu, ktorý predložila žalobkyňa vyplýva, že Ing. Q.D. vyštudovala Bankovní institut Vysoká škola Praha a diplom získala štúdiom v bakalárskom študijnom programe Bankovníctví, kód B6215 v odbore Právna administratíva v podnikateľskej sfére. Právnické vzdelanie v zmysle § 250a O.s.p. je považované vysokoškolské vzdelanie v študijnom odbore Právo. Ing. Q.D. získala diplom v bakalárskom študijnom programe Bankovníctví. Odbor sa síce nazýva Právna administratíva, avšak Právna administratíva v podnikateľskej sfére nie je to isté čo Právo. Aj z uvedenej argumentácie žalobkyne badať nevyhnutnú potrebu kvalifikovaného právneho zastúpenia v tomto súdnom konaní.

Žalobkyňa bola niekoľkokrát dostatočne a zrozumiteľne poučená o potrebe zastúpenia advokátom v tomto súdnom konaní, avšak svojím konaním spôsobila prieťahy v súdnom konaní a zavinila zastavenie konania. Krajský súd správne poukázal na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve „vigilantibus iura scripta sunt“, t.j. práva patria len bdelym, teda takým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Žalobkyňa mala už od roku 2013 vedomosť o povinnom právnom zastúpení v tomto súdnom konaní, avšak z jej podaní nie je zrejмый záujem spolupracovať pri ochrane svojich práv, a preto najvyšší súd považuje za dostatočné, keď krajský súd niekoľkokrát žalobkyňu poučil a vyzval na splnenie uvedenej povinnosti. Najvyšší súd nevidí potrebu ďalšieho vyzývania žalobkyne na predloženie plnej moci pre advokáta, nakoľko z jej konania je zřejmé, že nebude rešpektovať už doručenú výzvu súdu a spôsobilo by to len ďalšie prieťahy v konaní. Plnomocenstvo pre advokáta nedoložila ani v odvolacom konaní pred najvyšším súdom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a žalobkyni trovy odvolacieho konania nepriznal, keďže v odvolacom konaní nemala úspech.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.